I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

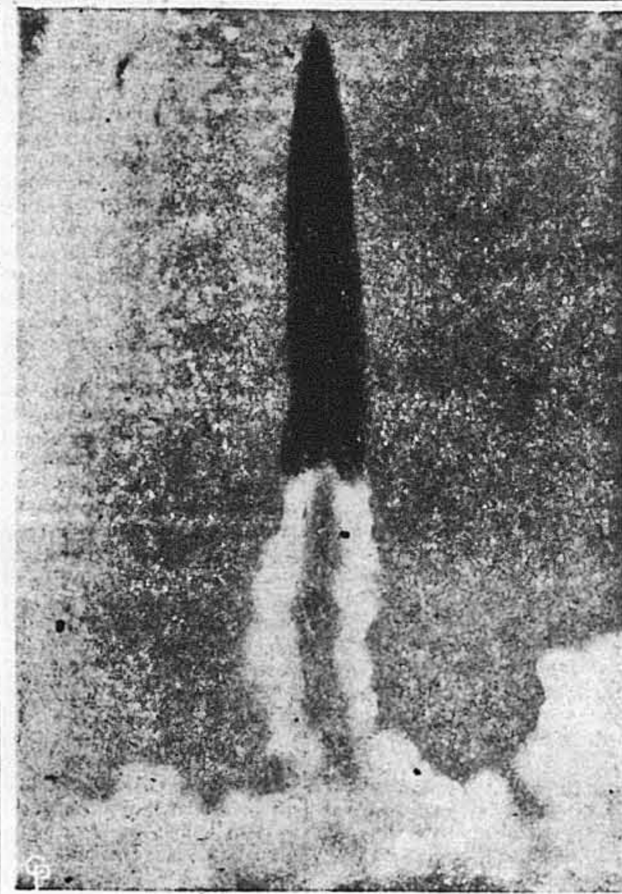
РІК LXIV. Ч. 244. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ГРУДНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 19, 1957 No. 244 VOL. LXIV

У ЗДА ВИСТРЕЛЕНО УСПІШНО БАЛІСТИЧНУ МІЖКОНТИНЕНТАЛЬНУ РАКЕТУ „АТЛЯС"

Секретар летунства Даґлес переконаний, що Атляс стане оперативною бойовою зброєю найдалі до двох років

Кокоа Біч. — У вівторок 17-го грудня відбулося перше успішне випущення американської міжконтинентальної балістичної ракети „Атляс". Після вистрелення ця ракета відбула контрольний лет на підставі багатьох соток миль і впала в передбаченому місці. Згідно з неофіційними даними ракета „Атляс", найдальший засяг якої запляновааний на 5,000 миль, пролетіла під час цієї першої успішної спроби 500 миль. Перші дві спроби, з цією ракетою, що відбулися 11 червня і 25 вересня ц. р., були безуспішні. Ракета ‚Атляс' важить понад 90 тонн. Відбулося її вистрелення на дослідній летунській і ракетній базі в Кейп Канаверал на Флориді за доброї і спокійної погоди. Водночас із цим подають із Говторну в Каліфорнії, що 105 вояків закінчило там вишкіл у вистрілюванні міжконтинентальних ракет і з них буде створений перший стратеґічно-летунський ракетний ескадрон. Відбувався цей вишкіл заходами корпорації Нортроп Ейркрафт, яка займається продукцією далекосяжної 5000-милевої керованої ракети „Снарк". Секретар летунства Джеймс Г. Даґлес, виступаючи у Вашинґтоні на дві години перед вистреленням ракети „Атляс" заявив, що ця міжконтинентальна балістична ракета буде готова до бойового застосування на протязі найближчих двох років.

Склав цю заяву Даґлес під час переслухань, влаштовуваних сенатською підкомісією готовости, 'що займається останнім часом розглядом запроєктованих військовими командуваннями ракетних і сателітних програм. Крім Даґлеса зізнавав ще заступник шефа штабу летунських збройних сил ґенерал ЛеМей, який ствердив, що під сучасну пору перебуває постійно в повітрі 12 відсотків американських далекосяжних бомбардувальників і що деякі із них засоблені у водневі бомби. На думку ЛеМея, Совєти мають можливість вистрелити сконструйовану ними міжконтинентальну ракету в напрямі на ЗДА, але не мають ще змоги спрямувати її в заздалегідь визначене місце. Так же само, згідно з поглядом ген. ЛеМея, Совєти пробуватимуть уже в 1958 році вистрелювати ракету на місяць чи евентуально в околицю місяця. Як повідомляють з Лондону, успішне вистрелення ракети „Атляс" викликало дуже прихильний відгомін серед держав НАТО, зокрема серед делеґацій цих держав у Парижі. В політичних колах трактують цей успіх, як доказ спроможности З'єдинених Держав Америки протидіяти ракетній загрозі збоку Совєтського Союзу. Сов. преса не подала досі ніякого повідомлення про успішне вистрелення „Атляса", хоч про дві перші невдатні спроби вона повідомила негайно, скорше від західньо-европейських газет.

Вистрелення міжконетальної балістичної ракети „Атляс", що відбулося в Кейп Канаверал дня 17 грудня ц. р.

Ніксон твердить, що ЗДА все ще мають наймогутнішу збройну силу

Вашинґтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон промовляв на відкритті семінара Товариства для Сприяння Летунським Силам і заявив, що хоч СССР і має деякі успіхи в ділянці штучного місяця і керованих ракет, то ЗДА все ще є наймогутнішою військовою потугою в світі. На думку Ніксона ця країна втримає те своє становище і в найближчій майбутності. Віце-президент заявив, що він не є військовим фахівцем, але може сміло твердити, що долекосяжні джетові бомбовики ще довший час не втратять свого значення, хоч керовані балістичні ракети щораз далі розвиваються. Ніксон твердить на основі заяв представників летунства, що „ніколи не дійде до того, щоб людиною керовані бомбовики перестали бути успішною зброєю". І тому не смісмо касувати тієї нашої великої збройної сили, яку „представляють літаки Стратеґічної Летунської Команди". Віце-президент твердив, що ЗДА видадуть всі ті суми, які будуть потрібні на розбудову оборони цієї країни.

Особисті прибутки в листопаді зменшилися на $ 500 мільйонів

Вашинґтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що особисті прибутки громадян цієї країни в листопаді цього року зменшилися на 500 мільйонів долярів і становили в річному відношенні 345,400,000.000 долярів. Це вже третій місяць, в якому зменшаються особисті прибутки, і від вересня до листопада вони зменшилися вже на 1,400,000.000 долярів. На найвищому рівні вони стояли в серпні, коли виносили 346,800,000000 долярів, в вересні зменшилися на 200 мільйонів, в жовтні на 700 мільйонів, а в листопаді на 500 мільйонів долярів. На зменшення особистих прибутків мало вплив те, що зменшилися заробітні платні робітників і урядовців, які становлять майже три четвертих особистих прибутків американських громадян. Деякий вплив на зменшення особистих прибутків мало і те, що в жовтні і листопаді працівники нездужали на азійську інфлюенцу і внаслідок цього менше працювали.

Уряд плянує збільшити на два більйони економічну допомогу закордонові

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер у своїй промові на Раді Північно-Атлантійського Пакту заявив, що плянує вдвоє збільшити економічну допомогу закордонові. Це значить, що уряд проситиме Конґрес, щоб ухвалив додаткових 2,000,000.000 долярів на позички для закордонних країн, які видає Експортово-Імпортовий Банк. Два білійони долярів — це більша сума від тих видатків, які призначені на керовані ракети для европейських союзників ЗДА. В урядових колах гадають, що Конґрес не буде противитися урядовому проєктові збільшити економічну допомогу своїм закордонним союзникам. Рішення уряду збільшити позичкові суми Експортово-Імпортового Банку свідчить про те, що той банк стає важливим чинником в допомозі закордонові. Він видав майже всі 5 більйонів долярів, які міг позичити закордонним урядам. Гадають, що той банк дасть позику Індії, яка просить тепер про позику 70 мільйонів долярів, а впродовж п'ятьох років думає позичити в ЗДА коло 200 мільйонів долярів. Той банк спочатку мав допомагати американському експортові, але тепер він стає установою, через яку йде американська допомога чужим країнам.

Річні прибутки американських і канадійських робітничих організацій становлять 620 мільйонів

Ню Йорк. — Рада Крайової Промислової Конференції повідомляє, що прибутки американ. і кан. робітничих організацій в 1956-му році становили 620.000,000 долярів і були на 162,000,000 долярів більші в порівнянні з 1955-им роком, коли вони становили 458,000,000 долярів. Збільшення прибутків робітничих організацій настало тому, що збільшилося на 1,000.000 число їх членів, і тому, що 45 великих робітничих спілок збільшили вкладки для своїх членів. Рада повідомляє, що говорить про 191-ну робітничу спілку, які разом нараховують 18,350,000 членів. Згідно з цим звітом 366.000,000 долярів залишилися в місцевих відділах на їхні потреби, а 254,000,000 переслані були до централь. Найбільші вкладки були в спілці інженерів (10 долярів місячно), а найменші в спілці вуглекопів (4.25 доляра).

Економісти пропонують зменшити число фармерів

Вашинґтон. — Професор Шикаґовського університету Теодор Шульц зізнавав на Спільній Конґресовій Рільничій Підкомісії і твердив, що уряд повинен старатися про зменшення числа фармерів, а тоді автоматично розв'яжеться є справу надпродукції фармерських продуктів. Те саме твердив і інший економіст професор Клемсонського каледжу Джордж Г. Олл, кажучи, що відхід деяких фармерів до праці в промисловості — „буде найшвидшою і найдешевшою розв'язкою фармерської кризи" в цій країні. Він твердив, що „що є добре для окремих фармерів — це не мусить бути одночасно добре для країни". Але він признав, що перехід деякої частини фармерів до іншої праці є скомплікованою справою, бо „численні фармери є прив'язані до землі і люблять цю працю". Професор Шульц твердив, що „дотеперішня фармерська політика не вдалася, бо була побудована на фальшивих основах: підтримці цін на фармерські продукти, контролі фармерської продукції і на змаганні збільшити експорт фармерських продуктів". Тому треба залишити теперішню фармерську програму, — твердить проф. Шульц.

● **14-річний Семюел Лейгардт** з Бруклина, Н. Й., експериментуючи з саморобною ракетою, втратив два пальці на лівій руці, а третій палець скалічив. Усі стіни його кімнати обвішані фотографіями ракет і керованих стрілен.

В АМЕРИЦІ

● **На основі статистики** попередніх років, передбачають, що цього року в ЗДА вишлють 100,000 тонн різдв'яних карток, з чого 7 відсотків прийде до адресатів аж після Різдва Христового, а 2—3 відсотки з неправильними адресами взагалі не будуть вручені адресатам. Всі ці картки коштуватимуть 250,000,000 долярів, на їх заадресування й надавання на пошті, треба буде зужити 300,000,000 годин, а на поштові марки витратити 100,000,000 долярів.

● **Англійський корабель „Квін Мері"** прибув до Ню Йорку замість у четвер, аж в понеділок 16-го грудня. Це спізнення спричинили надзвичайної сили буревії на Атлантику. „Квін Мері" зтичайно пливе із швидкістю 30 вузлів на годину, але під час останньої плавби міг робити деколи тільки по 7 вузлів на годину. Швикість вітру перевищувала часом 70 миль на годину, а хвилі досягали 40 стіп заввишки. Ніхто з 1,281 пасажира не потерпів, корабель не був пошкоджений.

● **За 10 місяців цього року** американці купили 167,279 авт, привезених з Англії, Німеччини, Франції, Італії і Швеції, а минулого року за той самий час — тільки 78,547. Проте, всі ці авта становлять тільки 1.6 відсотка з проданих за той час авт американських фірм. Німецьких „фольксваґенів" продано 68,932 — на 39 відсотків більше, як в 1956 році.

● **16-го грудня** прибув до Сан Франсіско з своєю жінкою-японкою американський вояк Вільям С. Джірард, засуджений на 3 роки тюрми з припиненням виконання кари. Він їде до Форту Шерідан, Іллиной, де має бути звільнений з військової служби.

● **Команда армії** повідомляє, що, з огляду на ощадність, весняні маневри в Луїзіяні, в яких мало брати участь 26,000 вояків, не відбудуться.

Президент Франції приїде до Вашинґтону

Париж. — През. Айзенгавер особисто запросив знову французького президента Рене Коті прибути з офіційними відвідинами до Вашинґтону. Рене Коті мав уже визначений термін для своєї американської візити в минулому червні, але саме тоді вибухла була затяжна криза французького уряду (упадок уряду Ґю Молле), яка перешкодила йому. Президент Айзенгавер заторкнув цю справу негайно після свого приїзду до Парижу в минулу суботу. Президент Коті прийняв запрошення, але не міг ще подати докладної дати свого приїзду до ЗДА. Пресовий секретар Білого Дому, Джеймс Гаґерті подав це офіційно до відома

Москва хотіла б нової конференції „на вершинах"

Женева. — Швайцарський уряд у Берні повідомив, що він дістав ноту з Москви, в якій совєтський уряд заявляє свою „повну підтримку" для минулорічної швайцарської пропозиції, щоб у Женеві відбути нову конференцію прем'єрів ЗДА, Англії, Франції, СССР і Індії. Таку пропозицію Швайцарія зробила в листопаді минулого року під час великого міжнародного напруження з приводу двох тодішніх трагічних подій: здавлення мадярської революції совєтськими танками і англо-французького походу проти Єгипту. Тоді ніхто з західніх держав не погодився на таку ідею, за вийнятком СССР і Індії: Совєти вбачали в такій конференції доказ, що Захід примирився з їх акцією на Мадярщині, а Індія любить грати ролю посередника. Тепер Москва хоче спонукати Швайцарію, щоб вона поновила свою минулорічну пропозицію і запросила до Женеви названі держави для нової конференції. Це частина совєтської „мирової офензиви", якої дійсна ціль: пропаґанда і моральна демобілізація Заходу. Швайцарія не хоче поновлювати своїх запросин, поки не знатиме, чи західні великодержави готові прийняти їх.

Доллес називає цілі совєтської політики

Вашинґтон. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес назвав за пунктами всі ці цілі, що їх Москва хоче осягнути в мирних переговорах з західніми великодержавами. Ці цілі — каже Доллес — це ціна, за яку Москва готова погодитись на „співіснування". Конкретно цими цілями є: 1) згода Заходу на залишення сателітних країн під фактичною совєтською окупацією чи московськими „впливами", 2) згода З'єдинених Держав на співучасть Совєтів у вирішуванні середньо-східніх справ, у такій мірі, як цього Сталін домагався був від Гітлера, 3) ліквідація всіх американських заморських баз та ліквідація бльоків НАТО, СЕАТО і Баґдадського пакту, 4) визнання Америкою комуно-китайського режиму, допущеня комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй та відмова від дальшого підтримування націонал-китайського уряду на Формозі, і 5) відкликання всіх обмежень, існуючих в експорті стратеґічних товарів із західніх країн до комуністичного Китаю та до країн совєтського бльоку. Доллес перестерігає перед підписуванням з Москвою будь-якого договору про міжнародне роззброєння, якщо не буде реальної змоги контролювати, щоб Совєти той договір виконали. Доллес пригадує сумний досвід з Ялтинською конференцією в 1945 році і Женевською конференцією в 1955 р., коли-то большевики не дотримали зроблених там умов. Свої завваги державний секретар Доллес висловив в окремій статті п. н. „Наша справа виграє" в останньому числі тижневика „Лайф".

Макаріос стверджує моральну перемогу кипрських греків

Нікозія. — На Кипрі впродовж десятьох днів панував неспокій у зв'язку з дебатою в Об'єданих Націях над долею цієї країни. Кипрські греки зустріли з великою радістю резолюцію, що її прийняла була Політична Комісія ОН, яка рекомендувала англійсько-кипрські переговори, для вможливлення мешканцям Кипру самовизначення. Одвак на Генеральній Асамблеї ОН не знайшлась кваліфікована більшість для цієї резолюції. Все ж, лідер кипрських греків, архиєпископ Макаріос, який діяв в кулюарах Об'єднаних Націй в користь кипрської справи, заявив, що резолюція Політичної Комісії дала кипрським грекам велику морально-політичну підтримку, бо ствердила їх право до самовизначення. На Кипрі заспокоїлось. У місті Афанії сильні контиґенти поліції берегли спокою під час похорону грецького робітника, що його застрелила поліція. Частина середніх шкіл, яких учні відбували вуличні демонстрації, ще зачинена.

Визначний успіх тенора Василя Мельничина

Рим. — 8 грудня 1957 року відбувся в одній з найрепрезентативніших заль Риму — у Кастель Сант, Анджельо, концерт нашого тенора Василя Мельничина. Концерт організувало Італійське Концертове Об'єднання. Був це концерт камерної музики, в якому, крім нашого співака, виступала також загально відома оперова співачка Лільяна Тібері і струнний ансамбль під диригентурою маестро Валеріо Ваннуцці. Василь Мельничин виконав композиції Страделля, Шуберта, а з українських композиторів — Лопатинського, Ґнатишина, Січинського і Лисенка. Уже по виконанні першої композиції Страделля „Піста Сіньйоре", приявна мистецька публіка нагородила нашого тенора довготривалими оплесками. Наш тенор виказав високі голосові якості: його ліричний голос відзначається особливо приємним тембром і широким діяпазоном. Після виконання композиції Ґнатишина, як останньої пісні його українського репертуару, італійська публіка ентузіястичними оплесками настирливо вимогала повторення. Щоб задоволити публіку, Мельничин виконав додатково з великою майстерністю „Безмежне поле" Лисенка, „Тече вода в синє море" Фоменка і „Тарантелля" Россіні. Італійська преса дала високу оцінку виступу нашого тенора. „Оссерваторе Романо" між іншим писав: „Василь Мельничин показав, що має дуже гарний тенор і широкі інтерпретаційні можливості. Він виконав репертуар дуже складний з огляду на різнородність стилів і трудність композицій: від Страделля і Шуберта до чудових мелодій українських авторів відспіваних в оригінальній мові. Публіка оплескувала ентузіястично і вимагала повторення". Інший римський щоденник „Іль Темпо', відмітив' що „Василь Мельничин виказав справді великий співочий талан і широкий теноровий діяпазон. Він є американцем українськогго походження і є одним з найкращих американських ліричних співаків".

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДАВ ГОЛОВНУ КВАТИРУ ВІЙСЬК НАТО

15 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УЗГІДНИЛИ ВЖЕ ТЕКСТ РЕЗОЛЮЦІЇ ПАРИЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ. — ПРЕЗИДЕНТ ВІДЛЕТИТЬ З ПАРИЖУ В ЧЕТВЕР ВЕЧЕРОМ

Париж. — У вівторок вранці президент Айзенгавер перебув одну годину в головній кватирі збройних сил НАТО в Рокенкур під Парижем, яку він сам відкрив 2 квітня 1951 року. Його привітав теперішній головний командант військ НАТО генерал Лоріс Норстед, який урядує в колишній кімнаті генерала Айзенгавера. Президент перейшов перед почесною сторожею, вітався з старшинами і вояками та перевів короткий час в старшинській їдальні. Він говорив про свою тугу за колишнім життям вояка і жартував про „цивілів", серед яких мусить жити й працювати. — В той сам день Президент перевів одногодинну розмову з італійським прем'єром Адоне Золі та одногодинну розмову з німецьким канцлером Аденауером. Тому він спізнився на 40 хвилин на пленарне засідання НАТО. Вечером президент Айзенгавер був приявний на бенкеті, що його в його честь видав президент Франції Рене Коті. Цілоденні зайняття Президента заперечили всім плїткам на тему нового його занедужання, яке нібито стало причиною відсутности Президента на бенкеті, який попереднього вечора відбувся для всіх учасників конференції.

Тим часом 15 міністрів закордонних справ вже майже в цілості викінчили текст резолюцій, що їх мають прийняти голови 15 державних делеґацій. У найбільш дразливій і спірній справі — вивінування всіх армій 15-х країн НАТО атомовою зброєю та влаштуванням в країнах НАТО баз для керованих ракет — приготовано два тексти резолюцій, що їх прийдеться узгіднити. Норвежський прем'єр, який висловив нехіть Норвегії до встановлення у себе баз для керованих ракет, запропонував, щоб цю справу відкласти, поки не з'ясується можливости осягнути міжнародне роззброєння та забезпеку миру за порозумінням з Совєтами. Інша резолюція, яка — як запевняють часописи — має підтримку великої більшости учасників конференції і, мабуть, буде прийнята, говорить про схвалення у принципі американського проєкту про розподіл атомової зброї і влаштування ракетних баз, але водночас стверджує готовість держав НАТО переговорювати з Совєтами про мирну розв'язку існуючих великих міжнародних проблем, в пешу чергу про міжнародне роззброєння. На середу вранці призначено спеціяльне засідання міністрів закордонних, військових і фінансових справ 15-х країн, як також найвищих їх військових представників. Це надзвичайно важливе засідання вирішить політичні і технічні проблеми, що їх треба схопити в остаточному комунікаті. Зокрема мова буде про совєтську пропозицію щодо встановлення частинно здемілітаризованої зони в середній Европі. Голови делеґацій мають теж вирішити справу центрального дослідного інституту, чи пак централі для збирання інформацій про наукові досліди і осяги в усіх 15-х країнах НАТО.

Паризька конференція має закінчитись в четвер 19 грудня ц. р. На той сам день вечером передбачено відлет президента Айзенгавера з Парижу до Вашинґтону.

Гаммершилд переведе Різдво серед міжнародної поліції на Середньому Сході

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Даґ Гаммершилд виїхав знову на Середній Схід. Він рішив перевести цьогорічне Різдво серед членів міжнародної поліції Об'єднаних Націй, стаціонованої у прикордонній єгипетсько-ізраїльській смузі. По дорозі він зупиниться в Европі, і конферуватиме з керівними єгипетськими чинниками над можливостями поправи відносин на Середньому Сході. Перед своїм виїздом Гаммершилд призначив коломбійського дипломата д-ра Франціско Уруція, як свого особистого репрезентанта для дальших переговорів з Ізраїлем і Йорданією у справі гори Скопус, за яку пішов був недавно гострий спір між названими країнами. Внаслідку особистих переговорів Гаммелшилда, що виїхав був на Середній Схід, Йорданія погодилась на дальші транспорти товарів Ізраїлю на гору Скопус, оточену йорданською територією, а Ізраїль погодився на міжнародну контролю здемілітаризованої зони. Завданням Уруції є уточнити практичні можливості такої контролі і виключити можливий дальший конфлікт за гору Скопус.

У СВІТІ

● **У столиці національного Китаю, в** Тайпеї на Формозі, заарештовано й оскаржено у зраді 11 видатних громадян - китайців, в тому числі трьох передових журналістів, що 20 років тому були комуністами, або втримували з ними зв'язки. Вищий суд в Тайпеї рішив, що можна судити й за дуже давню підривну діяльність, якщо винуватець сам не зголосився і не заявив, що порвав усі зв'язки з комуністами.

● **Монсіньйор Еґон Турчані,** секретар і особистий приятель кардинала Міндсенті, буде поставлений на Мадярщині під суд за „зраду". Турчані виступав проти „вільної" псевдо-католицької Церкви, що її створили мадярські комуністи для переведення розколу серед мадярського духовенства і вірних.

● **В Юґославії** лише в минулий понеділок проголошено, що на прохання самого Тіта З'єдинені Держави припинили дальшу військову допомогу тій країні. Тіто скаржився американському амбасадорові в Беоґраді, що це його „ображає", коли американські сенатори й уряд раз-у-раз узалежнюють допомогу Юґославії від його відносин з Москвою. Він, мовляв, воліє взагалі не діставати допомоги. До цього часу Тіто вже дістав від Америки всякої зброї на кругло один більйон долярів.

● **Еспанський уряд,** у боротьбі проти інфляції, проголосив різні фінансово-валютові обмеження, які значно утруднюють імпорт закордонних товарів. Внаслідок цього пачкарство набрало таких розмірів, що контрабандисти привозять із-за кордону цілі транспорти товарів вантажними літаками і скидають їх з парашутами, або вивантажують, приземлившись на безлюдних місцях. В Еспанії розвинулась торгівля перепачкованим крамом.

● **Трофим Лисенко,** підсовєтський біолог-ґенетик, оприлюднив в „Ізвєстіях" велику статтю, яку західня преса інтерпретує, як ознаку, що цей учений знов попав у ласку большевицької верхівки. Лисенко був спершу на найвищих становищах, як протеґований Сталіна, але потім втратив ласку і його ґенетичні теорії спадковости були заперечувані. Тепер він покликається на французьких учених, які своїми дослідами нібито доказали правильність його тверджень.

● **У Польщі** відновлено Палату Державної Контролі. Перед війною це була установа, яка підлягала безпосередньо президентові держави, а не урядові, і яка мала поважний голос у справах державного господарства та адміністрації. Тепер вона підлягатиме парляментові. Зате розв'язано міністерство державної контролі. Цю реформу вважають за поступку польської компартії в користь „безпартійних", яка уможливлює їм участь в критикуванні й плянуванні державного господарства, бюджету і т. д.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПІДСУМКИ 12-ОЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОН

17 вересня ц. р. зійшлася 12-та Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй і 14-го грудня закінчила свої наради. Відбувалась вона в часі дальшого зросту міжнародного напруження, який почався головно з двох безпосередніх причин: вистрелення Совєтами двох „спутніків", які заманіфестували совєтську здібність продукувати далекосяжні керовані ракети, і створення Совєтами воєнної атмосфери на Середньому Сході доставами зброї до Сирії та пляновою пропагандою проти Туреччини. Не зважаючи на це, Об'єднані Нації не зуміли відіграти в цей скрутний час ніякої поважнішої ролі. Вони, правда, не були цим разом ареною якихсь особливо гострих суперечок і переправ, але й не подавали конструктивно буквально ні одної з важливих міжнародних проблем. Характеристичним для всієї цієї сесії і для наче її другорядної ролі в міжнародному житті був факт, що Генеральна Асамблея роз'їхалась майже непомітно. Центром уваги були не її кінцеві дебати, а з'їзд НАТО у Парижі. І за весь час тривання цієї сесії преса навіть не поцікавилась, що думають діяти Об'єднані Нації у зв'язку з новим викликом, що його Москва кинула вільному світові. Преса була зайнята наступом совєтської пропаганди, політичними й військовими заходами ЗДА, дипломатичною акцією між країнами Заходу, відвідинами марокканського короля Мохаммеда в ЗДА, перманентною кризою політичного устрою у Франції, проблемою взаємин з арабським світом. Але якось навіть не думалось, щоб ці проблеми можна вирішити в ОН.

Ось так ця остання 12-та сесія потвердила ще яскравіше досвід попередньої сесії: із зростом членства Об'єднаних Націй ще трудніше осягнути більшість для такого вирішення будь-якої справи, яке переступало б межі пустих незобов'язуючих фраз. На цей лад „полагоджено" справу Альжиру: вправді аж 80 держав голосувало за компромісову резолюцію, що її прийняли і альжирські націоналісти і Франція, але ж ця резолюція знову тільки рекомендує „розмови" (навіть не „переговори"), „щоб осягнути розв'язку згідно з цілями, окресленими в чартері Об'єднаних Націй". Млява резолюція, що кличе до об'єднання Кореї, була прийнята 54 гол. проти 9 при 16-ох, що стрималися, але не має ніякого реального практичного значення.

Ще гірше вийшло із справою Кипру. Радість кипрських греків з приводу прийняття звичайною більшістю прихильної для них резолюції на Політичній комісії була передчасною, бо на пленумі Генеральної Асамблеї, де треба було мати кваліфіковану більшість двох третіх голосів, їх не знайшлось (31 проти 23 з 24, що стрималися). Генеральна Асамблея виявила своє повне розпорошення, і не прийнято взагалі ніякої резолюції. Те саме стосується справи Мадярщини: не зроблено нічого, щоб мадярським борцям за свободу дати сяку-таку сатисфакцію, бо навіть не відмовлено урядові Кадара права заступати мадярський нарід в Об'єднаних Націях. Правда, осуджено расову політику уряду Південно-Африканського Союзу. Але цей уряд реагує по-своєму: взагалі абсентується весь час на засіданнях Генеральної Асамблеї і її головних Комісій. Генеральна Асамблея відкинула скаргу Індонезії щодо затримування Голляндією Нової Гвінеї. Внаслідок цього в Індонезії поведено проти голляндців акцію, яка коштуватиме їм більйон долярів. Але Об'єднані Нації вже „не мали часу" цим цікавитись. Справа Сирії відпала бо СССР припинили алярмову кампанію.

Членство в ОН зросло, бо прийнято одноголосно Маляйську Федерацію, як 82-го члена, зате рішено „відкласти" справу комуністичного Китаю (47 проти 27 при 7, що стрималися). Совєтське „вето" на Раді Безпеки заблькувало прийняття Південної Кореї і Південного В'єтнаму, а резолюція про їх кваліфікованість на членів Об'єднаних Націй не має теж ніякого практичного значення. Те саме стосується прийнятої 71 голосом проти 9 резолюції в справі розброєння по лінії принципів західнього проєкту з Лондонської конференції 5-ох держав, бо не вибрано туди тих, що їх хотіли мати Совєти. Цілком без значення є „мирова" резолюція (77 „за" з 4 неприявними і 1 неголосуючим), в якій „концесією" для вільного світу було промовчання слова „співіснування". Всі інші постанови були формального характеру: перевибір Гаммаршилда на генерального секретаря ОН, зміна складу різних комісій, справа бюджету, питання т. зв. технічної допомоги, платень в Секретаріяті. Справу ревізії чартера знову відкладено, і знову не знайдено дефініції, що таке агресія.

Дуже скромна сесія закінчилась дуже скромним балянсом. „Інструмент миру", як називають ОН, не став сильніший. Збільшились ряди скептиків щодо його доцільности.

ШКОЛА І ОБОРОНА КРАЇНИ

Американське громадянство стурбоване тим, що в ЗДА замало випускається кожного року наукових спеціялістів та інженерів для роботи в ділянці нових винаходів та в продукції нової модерної зброї, яка забезпечувала б оборону вільного світу від загрози комуністичної небезпеки. На цю тему в щоденниках і журналах появилося чимало статтей, автори яких вимагають основної реформи всієї шкільної системи, тобто системи народної й середньої школи, щоб вони могли краще підготовляти своїх учнів до праці в академічних школах. В 19-му віці твердив пруський міністр, що війну Німеччини з Францією виграв народний учитель а тепер треба б казати, що модерну війну виграють науковці та інженери.

Проте, секретар виховання, здоров'я й добродійности, Маріон Фолсом, недавно заявив, що система американського шкільництва добра, і вона вможливлює населенню цієї країни жити на найвищій життьовій стопі та користати в щоденному житті з найновіших винаходів, з яких населення СССР не може користати.

Опитування, які перевів пресовий концерн Скріпса-Говарда з представниками 66-ох каледжів і університетів, не підтверджують оптимізму секретаря виховання М. Фолсома. Правда, деякі адміністратори академічних шкіл ствердили, що праця в середніх школах, по закінченні яких молодь вступає до університетів або каледжів, задовільна, але більшість вихованків академічних закладів нарікає на те, що випускники середніх шкіл не є належно підготованими до праці на вищому рівні, і в каледжах та університетах під час перших років навчання мусять надолужувати те, що занедбано в середніх, а часто і в народних школах.

Декан каледжу в Питтсбурґу, Па., о. Джозеф Мурумі твердить, що коли оцінювати працю в середній школі під оглядом загальної освіти, то можна прихильно оцінювати виховні змагання цієї школи („гай скул"). Та коли подивитися на працю в середній школі із становища потреб академічних шкіл, то треба ствердити, що середня школа більше звертає уваги на ту більшість своїх учнів, які після закінчення науки підуть у життя, і зовсім занедбує тих своїх учнів, які хочуть навчатися далі в каледжах чи університетах. Цей професор домагається, щоб весь навчальний матеріял у середніх школах добиралося більше зі становища потреб академічних шкіл.

Декан Колумбійського каледжу в Ню Йорку, Чарлз Дж. Кол, стверджує, що вступники до його школи мають достатні знання, але „виявляють слабу підготову з читання і писання англійською мовою та з математики". Подібне ствердили й представники інших академічних шкіл, які додавали до цього, що вступники до високих шкіл, мають часто слабі знання з хемії та інших точних наук. Декан каледжу з Крофордсвіллу, Індіяна, Стівен Курц заявив, що на вступних іспитах деколи зустрічав хлопців і дівчат, які не прочитали жадної книжки поза вказаними в шкільній програмі.

Декан каледжу з Бірмінгему, Алабама, Генрі Т. Шенке знайшов і причини низького стану навчання в середніх школах.

„Учителі деяких шкіл, — пише Генрі Шенке — так перевантажені працею, що деколи перепускають учнів без потрібного кінцевого іспиту. Вони сидять майже цілий день у школі, відвідують різні шкільні збори або засідання батьківсько-вчительських товариств увечері, і не дають своїм учням домашніх завдань, бо не мають часу їх переглядати. Учні майже нічого не пишуть вдома, внаслідок чого не можуть потім студіювати в академічних школах, бо не вміють писати по-англійськи".

На слабе знання англійської мови в студентів високих шкіл нарікає й президент університету в Гавстоні, Тексас, В. Вільямс („Англійська мова — це основне знаряддя, при допомозі якого студенти мають працювати, бо у високій школі немає часу на заглядання до словників"). На це саме звертають увагу майже всі опитувані представники академічних шкіл.

Президент Ксаверського університету в Сінсінаті, Огайо, о. Пол Л. О'Коннор нарікає на практиковану в середній школі систему, яка дозволяє учням вибирати предмети навчання, внаслідок чого замало учнів вивчає математику й фізику, без яких неможлива праця в високих технічних школах, що виховують науковців і технологів. „Витрачаємо майже 60 відсотків нашого часу в першому році на те, щоб навчити новаків того матеріялу, який вони повинні знати з середньої школи, і стільки ж на те, щоб надолужити занедбане в хемії," — заявив декан Стейтового Огайського Університету Гордон Б. Карсон. І тому, на його думку, треба змінити систему навчання середній школі в тому напрямку, щоб у ній більше уваги зверталося на підготову учнів до академічних шкіл.

Цікаво, що й більшість опитуваних студентів нарікають на те, що в середніх школах їх „не вчать так, як треба" і не підготовили до праці в академічних школах. Студент 1-го року каледжу „Вілля Мадонна" в Сінсіннаті, Джек Пейн, сказав, що він просто таки злякався, коли побачив, чого від нього вимагають в каледжі. „Якби мене не заохочували професори, то я покинув би каледж," — сказав він і додав до цього, що в середній школі його повинні були більше привчати до самостійної праці над англійською мовою. Студент інженерії в Гавстонському університеті Роберт Бейкер сказав: „Я не був підготований до студій в університеті. Середня школа повинна була мені більше дати, але, правду сказавши, я цього й сам тоді не хотів".

Але вина за недостатню підготовленість учнів середніх шкіл лягає також і на них самих, і на їхніх батьків. Учні вибирають „легкі" предмети, які дають потрібне число „пунктів", і не хочуть вивчати математики, хемії, фізики та природи — тяжких предметів. Батьки винні в тому, що погоджуються на те, щоб їхні діти легким трудом покінчили середню школу, а вдома не дбають про те, щоб вони виконували домашні завдання та читали книжки, поширюючи шкільний матеріял.

Опитувані представники 66-ох академічних шкіл і випускники середніх шкіл пропонують ввести деякі зміни у способі навчання в середніх школах, у визначенні навчального матеріялу і подають іншого роду рекомендації. Ось деякі з них:

1. Збільшити платні вчителів і звільнити їх від деяких додаткових зайнять, щоб вони в першу чергу могли вчити. Тепер деякі вчителі англійської мови мають кляси з 180 або й 200 учнями, і тому не мають змоги виправляти їхніх письмових вправ.

2. Середня школа не повинна бути „легкою", і більше уваги повинна присвячувати тому, щоб якнайбільше учнів вивчало так звані „тяжкі" предмети — математику, фізику, хемію та природознавство. Можна навчати в середніх школах і таких предметів, як безпечна їзда автом, праця в майстернях і крамницях, але за ці предмети не треба давати окремих пунктів. Тоді можна буде більше навчити англійської мови та інших, так званих академічних предметів.

3. Треба, щоб в середніх школах більше опікувалися тими учнями, які думають студіювати в високих школах. Осягнути цього можна тільки тоді, коли буде створена якась форма співпраці між середніми і високими школами.

4. Батьки повинні всебічно допомагати середній школі в реалізації її завдань.

Всі ці цілі можна осягнути в рамах теперішньої шкільної системи, але на основі дотеперішньої шкільної традиції, це буде нелегка справа. Та всі згідні в тому, що середні школи повинні краще підготовлювати учнів до студій в академічних школах, бо цього вимагає оборона країни.

ВІДМИРАЄ І НЕ МОЖЕ ВІДМЕРТИ

У брошурі „Держава і революція", яку писав Ленін у серпні й вересні 1917 року і яку перешкодила („помєшала") йому закінчити жовтнева революція — теоретик і вождь большевицької революції висловив конечність ліквідації держави, як засобу примусу, насильства над людьми. „Своєю кінцевою ціллю ставимо ми, — писав він у четвертому розділі згаданої брошури, — знищення держави, тобто всякого організованого і систематичного насильства, всякого насильства над людьми взагалі... Змагаючи до соціялізму, ми переконані, що він буде перетворюватися в комунізм і в зв'язку з цим буде зникати вся конечність насильства взагалі над людьми, в підкоренні однієї людини другій, однієї частини населення другій частині, бо ж люди звикнуть дотримуватись елементарних вимог суспільного життя без насильства і без підкорення". У 5-му розділі своєї брошури Ленін, з'ясував принцип і етапи „відмирання держави", доказуючи, що перехід від першої фази соціялізму до другої, вищої фази комунізму повинен відбуватися „поступовим процесом".

Минуло з того часу сорок років і створена Леніним та його послідовниками держава переросла своїм централістичним апаратом і організованими нею засобами примусу та насильства не тільки зліквідовану внаслідок „жовтневої революції" царську державу, але й інші відомі з історії абсолютистичні держави. Такий наслідок „відмирання держави" пробував виправдати згодом, в добу найбільшого посилення совєтського режиму і комуністичного терору Сталін, мовляв, дальше існування „державної машини насильства" зумовлене конечністю боротьби диктатури експлуатованої більшости з експлуатуючою її меншістю. Сформулював таку нісенітницю Сталін у той час, коли „експлуатуюча меншість" в Совєтському Союзі була докорінно знищена з допомогою терору і коли — на ділі — не було вже ні з ким і з чим боротися, хібащо з самою совєтською владою, яка єдина залишилася „експлуатуючою меншістю" в державі „пролетарської диктатури".

„Поступовий процес" цього комуністичного „відмирання держави" і його досягнення висвітлив Й. Сталін у своїй доповіді на XVIII з'їзді компартії в 1939 році. Згідно з його висновками, совєтська держава перейшла протягом двох перших десятиріч свого існування дві головні фази: перша — це період від „жовтневої революції" до ліквідації експлуататорських кляс, і другий період — від ліквідації експлуататорських елементів села і міста до повної перемоги соціялістичної системи господарства і прийняття нової конституції. В першому періоді завдання совєтської „держави" виявилося у здійсненні двох основних функцій: оборони країни від імперіялістичних нападів і здушення повалених „жовтневою революцією" експлуататорських кляс. Основне завдання „совєтської держави" в другому періоді виявилося — згідно з словами Сталіна — в ліквідації останніх залишків капіталістичних елементів, в організації „культурної революції" і в ... створенні сучасної армії для оборони країни проти зовнішніх ворогів. Уже тоді Сталін, стверджуючи з тріюмфом, що „в Совєтському Союзі зліквідовано всі експлуататорські кляси і усунено експлуатацію людини людиною", заявив, що „вже відпала функція військового здушування всередині країни" і що, замість неї, „виникла нова функція (держави), а саме — охорона соціялістичної власности від злодіїв та розкрадачів народного добра". Разом з тим Сталін висловив тоді „конечність збереження і дальшого закріплення соціялістичної держави, її збройних сил, збереження совєтських каральних органів і роз-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Осип Залеський

АЛЯРМ У СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКУ НІЧ

Була пізня нічна пора. Старшини булави Старосамбірської групи вже спали спокійним сном. Не пам'ятаю, чи дістали ми в цей святковий вечір які дарунки від святого Миколая за посередництвом нашого харчового старшини хор. Яворського, чи ні. Мабуть, ні, бо і він і наш інтендант пор. Малецький були дуже ощадні і, якщо Угодник Божий навіть щось привіз для нас, то вони певне сховали це на „чорну годину". Довкруги панувала тиша, було чути тільки рівномірний хід вартового, який в кожусі і валянках ходив перед будинком школи, де були приміщені команда Старосамбірської групи і кватири старшин. Надворі був мороз і падав густий сніг.

Десь поза північ збудив нас якийсь гамір на подвір'ї, і я, прокинувшись, побачив у вікні засніжену постать вояка на білому коні, у білій хутряній шапці, який робив враження чито живої постаті, чито примари. Він нервово розмовляв про щось з вартовим, і за хвилину ввійшов до нашої кватири з голосним „звітом": „Панове, поляки наступають!" — Ми зірвалися з ліжок, думаючи, що поляки вже під містом, і стали розпитувати — що, де і як? Тяжко віддихуючи, по бистрій їзді конем, хорунжий Д. (не хочу називати його прізвища, бо він мабуть тут — за великою водою) став розказувати, що поляки почали наступ на відтинку нашого куреня, а що телефонічної сполуки з фронтовими частинами ще не було, курінний вислав його до команди Групи по підмогу. На питання, в якій, приблизно кількості наступають поляки, хорунжий сказав, що їх „велика сила". Слова „сила" — це був якийсь неозначений ближче термін, якого залюбки вживали наші стрільці на фронті. От вертається стежа з нічного обслідування ворожих ліній, і на питання, що там бачили, відповідає провідник стежі: „Голошу слухняно, що навпроти наших позицій сила поляків!" — „Ну, а скільки їх там може бути, чота, сотня?" — „Та не скажу, — відповідає, — бо не міг порахувати, але виглядає, що велика сила". По довшім говоренні виявлялося, що там була тільки стежа. Так було й тепер: ми не довідалися про величину цієї „сили", але хтось наступав і треба було виславати підмогу.

Сотник Мацієвич дав мені наказ розбудити одну чоту запасної сотні, скоросвіт відмашувати в напрямі Хирова, „залатати" діру між лівим крилом дивізії полк. Кравса та правим килом нашого першого куреня і обсадити горб навпроти Боньковицького лісу. У подробицях мав я зорієнтуватися на місці. Ми роздобули в повітовім комісаріяті тяжку автомашину, заладували чоту та одного „максима" (кулемет) і через Стару Сіль помчали в напрямі Хирова.

Під фронтом зустрів я нашу заставу і питаю, як там на фронті? „Та щось там стріляли вночі на вашім відтинку, але коротко, а тепер уже спокій". — „Але ти йди і обсади цей горб з лівої сторони, бо там нема нікого, а полячки можуть нічною порою підкрастися і зайти нас з флянку," — відповів мені командант застави. Я попращався з заставою, послав у думці кілька чортів на адресу хор. Д. за його нічний алярм та „силу" поляків і помаршував в напрямі горба. На горбі залишив „максима" з двома стрільцями, вислав зв'язкових до команди нашого куреня і до сусідів з дивізії Кравса, а з рештою чоти закватирувався у ліску на узбіччі горба. Хлопці почали будувати колибу, бо сніг з морозом трохи докучали, розпалили в колибі вогонь і почали нараджуватися, як то нагодувати стрільців, бо не хотіли рухати консерв, які дав нам харчовий з команди Групи. Мій десятник запропонував, що він піде до найближчих хат і там щось роздобуде.

Обидві стежі вернулись і зголосили, що на фронті спокій і не видно ніякого руху зі сторони польського фронту. Командант першого куреня пор. Світлик повідомив, що вночі поляки пробували наступати, але їх відбили. Тим часом вернувся мій десятник, несучи живого півня, а другий стрілець курку і трохи покладків. На моє питання, де вони роздобули це добро, десятник відповів, що курку купив, власне не купив, а так дістав, бо ґаздиня не хотіла брати грошей, мовляв, „де ж від нашого війська брати гроші, хай їдять на здоров'я, бо й так бідні, померзли", — а півня ми, каже десятник, зловили в лісі. Може заблудив і не міг знайти дороги в село, а як має зловити його лисиця або має замерзнути в корчах, то хай вже краще ми його з'їмо. Оповідання десятника не виглядало дуже правдиво, але хто на фронті розбирає такі справи? Добре, що буде чим нагодувати стрільців.

Ще юшка з півня й курки добре не скипіла, як почули ми якісь голоси, і з нашої застави, скраю лісу, прибіг стрілець і зголосив, що якийсь ґазда з жінкою хочуть зі мною говорити. Я звелів припровадити їх до мене, і за хвилину ґазда і ґаздиня були вже біля нашої колиби. На питання, чого вони бажають, ґаздиня почала: „Ой, паночку, та ваші вояки забрали мені когута і курку! Та вже курка, та хай буде, хоч шкода, бо так файно неслася, але ж когут — як же буде без когута на господарці?" — ґазда тільки потакував і потверджував слова господині, бо вона мала перший голос, як водиться в таких господарських справах. Я дуже співчував їй і переказав слова мого десятника, що півня він знайшов у лісі і врятував його від голодової смерти чи від зубів лисиці, але ґаздиня заперечила всі слова десятника і твердила, що півень ходив собі спокійно по подвір'ю. Я сказав ґаздині, що дуже радо повернув би їй півня, але він уже кипить у казані, та це лихо можна направити, я заплачу за шкоду, а Бог дасть діждати весни, то підховає собі другого. Я заплатив їй добру ціну за півня та за курку, і на цьому наше непорозуміння закінчилось. По відході селян запитав я десятника, чому він, не зважаючи на мій наказ, украв півня і курку? „Пане хорунжий, а я, бігме, думав, що то ліс, бо хата стоїть під самим лісом. А втім, ми тут проливаємо свою кров (!), а він, не старий ще, сидить собі спокійно в хаті, ще й когута нам жалує. А якби не ми, то поляки не тільки когута йому заріжуть, але й їх можуть пострілляти і хату з димом пустити", — філософував десятник. Я в думці признав йому частинно рацію, але остеріг, що на майбутнє хай уважає, бо за подібну справу може піти під суд.

Але юшка з півня й курки смакувала нам усім, стрільці мали тему для жартів з нашого десятника, і так проминув перший день, який приніс нам, мабуть, не св. Миколай, а чортик, що ходить слідом за Богоугодником.

Володимир Янів

РЕІНКАРНАЦІЯ МУРІВ

Подорожні враження з Італії

(4)

Всі весталки втішалися пошаною і мали винятковi права. Почесні місця були їм резервовані на святах і на ігрищах. Лише вони могли в місті уживати возів. Неодин вельможа завдячував їм життя в хвилинах ворохобні чи революції, коли вміли вони використати свій вплив, щоб злагіднити жорстокість земляків. Але тяжів на них також важкий обов'язок. Якщо якось весталка легкодушно дозволила погаснути вічному вогневі, то батожено її ременями за цю провину, яка віщувала горе місту і його родинам. Але зокрема, жорстоко карали весталку, яка зломила обіт дівочої чистоти; її закопували живцем у сиру землю! І навпаки, спеціяльно заслуженим весталкам ставили різьби, останки яких збереглися біля настроєвого басейну. Бо слава і могутність народу тісно сполучається із здоров'ям родини. І не може бути вічности без нерозривної сполуки поколінь, коли батьки живуть у ділах синів, а сини черпають силу із віри ця батьків. А авторитет це в далеко меншій мірі накинена воля, і насамперед це любов і пошана, які випливають з здорової атмосфери дому. І тому стільки уваги присвячувано святому вогневі Вести, покровительки родинного щастя, опікунки дому.

Багато є чого оглядати серед достойних руїн на малому просторі форуму, прорізаного „святою дорогою", але око спиняється на будинках Капітолю. Капітолій від самого форуму відділений асфальтовою вулицею. Тільки в одному місці з-під асфальту проривається великі кам'яні брили давнього продовження святої дороги. Вже це сполучення давнього бруку із модерним асфальтом — промовисте: римляни не люблять усувати давнє, навіть якщо воно знищене. Вони не зривають старого бруку, щоб зробити нові дороги: вони наверствовують. Подібне маємо місце на Аппієвій дорозі, коли прадавні характеристичні кістки виступають нагло з-під асфальту. Але ці наверствовання не тільки на дорогах. Вони і в будівлях. І саме це наверствовання століть насамперед цікавить у Капітолію, який відвернув на мить увагу від руїн і будівель форуму. Самий Капітолій мало чим з першого погляду нагадує той давній скелистий і недоступний горбок, на якому стояли дві святині (Юпітера й Юнони) і оборонний замок. Серпентини вигідних доріг поперерізували скелі, а скелясті узбіччя злагіднила зелень плеканих дерев і травників. Тільки назва нагадує колишню жорстокість Тарпейської скелі. Сьогодні — це спокійний, настроєвий бельведер з гарним видом на місто. Інша річ, якщо приступити над берег бельведеру, тоді можна ще уявити давнє провалля, з якого безжально скидувалося вниз зрадників і державних злочинців. Протилежний колись взагалі недоступний бік Капітолія перетворив Мікель Анджельо у сходи, вигідність яких і досі подивляють, а конструкція яких стала предметом численних наслідувань. Божий дім став на місці давньої нездобутої цитаделі. Це відома „Небесна арка" з раннього середновіччя, побудована на згадку про віщування Тібуртинської Сибілли, що на його підставі Август саме на місці сьогоднішньої церкви мав візію Христового народження і посвятив один з вівтарів невідомому Новонародженому Богові. Це в тій церковці зберігають „бамбіно-Джезу", різьбу дитятка-Ісуса, до якого на Свят-Вечір напливають зворушливі наївністю дитячі листи з цілого світу з прерізними проханнями й турботами. Різьбив Ісусика якийсь побожний францісканин з оливного дерева Гетсиманського саду, а сама різьба прикрашена намистом багатих дарів вдячности. Перед різьбою говорять діти на Різдво свої проповіді.

Іншими словами: не ґеґають сьогодні на Капітолійському замку святі гуси, які збудили Манлія, коли потайки старалися галлійці вночі підійти до замку, щоб підступно вирізати геройську залогу. Ще тільки лютий вовк, якийсь нащадок тої вовчиці, що вигодувала засновників Риму, злісно ходить по клітці. Ще тільки в клітках б'ються об ґрати орли на згадку про давні знамена, що вели колись римляни у переможні бої. А проте, є щось і на Капітолії, що змушує пам'ятати про сиву давнину. Якщо дивитися на його будівлі від форуму, видно, як нове виростає зі старого. Це саме навпроти форуму збудовано 78 р. до Хр. (отже 2,000 років тому!) „табуляріюм", в якім зберігалися таблиці законів і в якім приміщено державні архіви. Долішня частина цієї античної будівлі залишилася донині, і це на ній збудовано пізніші будівлі. Докладно можна бачити ще й подивляти великі сірі кам'яні бльоки, а ціла будівля справляє від форуму враження якогось археологічного чи, говорячи образово, геологічного перерізу. Це на тій античній підставі збудовано в XIII ст. палац сенаторів (міських посадників). Капітолійську площу оформив в дусі ренесансу Мікель-Анджельо (в рр. 1538-79). І в табуляріюмі можна докладно відрізнити пізніші верстви різнородної цегли від первісних кам'яних брил.

Це наростання будівель видається мені одною з найхарактеристичніших рис Риму чи взагалі цілої Італії. Воно з рівною силою говорить про вічність міста, як і утримані сливе в первіснім вигляді античні будівлі, що їх вік має тисячеліття (завдяки ужитому матеріялові). Є у „вічному місті" прецікава будівля, якої округла форма й високі луки, сильно вже знищені, до такої міри нагадують здалеку славний Колізей, що мандрівник, який вперше опиняється в Римі і Колізей знає тільки з образів, певний, що є на бажаному місці. Це — театр Марцелія, розпочатий ще Юлієм Цезарем, а закінчений Августом, який назвав його на честь сестрінка. Багатьом мистцям послужив він як зразок краси й пропорції, але в цій хвилині нам це менше важливо, як менше важливо, що він міг примістити 12,000 глядачів (Колізей — 85,000). Річ у тому, що деякі його партії сьогодні вже в руїнах: зосталися тільки луки, і то багато з них понадщерблюваних нещадним часом; в цих понищених партіях входи позасипувані грузом. І ось на тій напівруїні, на двох поверхах давніх, старовинних аркад вибудовано два дальші поверхи мешкань. Там, де уриваються мури давнього театру, прибудовано нові доми, чи пак вірніше „вбудовано" їх у старі камінні бльоки. З середини, де були раніше арени й сидження глядачів, взагалі перебудовано театр, і з того боку не пізнати, яке було давнє призначення будівлі. Так постали гарні палатки родин Орсіні й Савеллі, прегарно згармонізовані з панськими подвірями, багатими на зелень м'якого моху і таємних паростей, що обрамовують водні декорації, які лагідним шепотом ведуть у країну мрій, таку далеку від всього відомого й буденного.

ВІДМИРАЄ І НЕ МОЖЕ ВІДМЕРТИ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

відки, уповноважених виловлювати й карати шпигунів, убивників, шкідників, висиланих в совєтську країну закордонною розвідкою.

З часу виступу Сталіна на XVIII з'їзді минуло майже 2 десятки років, але поступовий процес і історичний розвиток показують, що з „відмиранням держави" московським комуністам ніяк не везе, що вона існує далі, і немає ніяких виглядів на те, щоб вона взагалі коли відмерла. З цього погляду дуже характеристично відповідь Хрущова на питання кореспондента американської аґенції „Юнайтед Пресс" Генрі Шапіро на тему „поступового відмирання держави" в Совєтському Союзі під час розмови, що відбулася 14 листопада ц. р.

„Процес (поступового відмирання держави), властиво кажучи, — заявив бундючно Хрущов, — уже йде. В ході розвитку совєтської держави змінюються функції державного управління, зазнають змін деякі органи примусу. Щодо нашої армії, то вона виконує функції захисту совєтської держави від зовнішнього нападу. Візьміть наші судові органи. Кількість злочинців в СССР значно зменшилася. Нашій міліції і судовим органам найчастіше доводиться мати справу з хуліганськими вчинками або кримінальними злочинами, а політичні злочини стали у нас тепер рідкими явищами. Серед людей, які зазнали за останні роки заслуженої кари за свою антисовєтську діяльність, більшу частину становлять аґенти, закинені в Совєтський Союз іззовні... Ми керуємося марксистсько-ленінським ученням про державу, тими найціннішими положеннями, які викладені В. І. Леніним у його клясичній праці „Держава і революція". Ми говорили і говоримо, що державні органи примусу поступово відмиратимуть і кінець-кінцем відімруть, як відімре й сама держава. Але це, звичайно, станеться не раптово, а ступнево, на якомусь етапі розвитку комуністичного суспільства. Було б найгрубішою помилкою, лівацьким заскоком, коли б ми вже тепер послабили наші державні органи управління, скасували органи примусу..."

Якщо брати до уваги всі ці „геніяльні" вислови Хрущова, то треба ствердити, що процес „поступового відмирання держави" в Совєтському Союзі спинився, здається, на 1939 році, коли Сталін говорив про закінчення двох основних періодів „відмирання" в совєтській державі, і актуальний тоді стан з'ясував докладно тими самими ствердженнями й висновками, як їх з'ясовує тепер Нікіта Хрущов у розмові з американським журналістом. Не змінилася бо ні в чому проти 1939 року підсовєтська ситуація в 1957 році. Далі існують залишки „капіталістичних елементів", далі діють всякі внутрішні „антисуспільні елементи" (тоді злодії — тепер хулігани й кримінальні злочинці) і далі треба вдержувати органи „державного примусу". До найголовнішої причини „невідмирання держави" ні Сталін колись, ні Хрущов тепер не договорилися. А вона дуже проста і ясна всім підсовєтським людям: на місце зліквідованих „жовтневою революцією" експлуататорських кляс прийшла нова експлуататорська кляса, що створилася з провідних партійців та совєтської бюрократії і що для своєї охорони від населення мусить організувати й посилювати щораз нові засоби примусу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

Відзначення Роковин Базару.

Як попередніх років, так і цього року (а це вже увійшло в традицію Церкви) рік річно вшановувати пам'ять „Героїв Базару") Українська Православна Церква Святої Тройці в Нюарку гідно і достойно відзначила 36-ту річницю пам'яти „Героїв Базару".

24-го листопада, після Служби Божої, в церкві Святої Тройці за великою участю вірних, відправлено Урочисту Панахиду за Спокій Душ 359-ти. Під час Панахиди о. прот. Ф. Шпаченко сказав коротке слово за поляглих, а Парафіяльний Хор під керів. дир. В. Пташинського проспівав їм „Вічную Пам'ять". На Панахиді були сивоволосі вояки та старшини Армії УНР, побратими - товариші зброї, поляглих.

Цього ж вечора, комітетом для підготовки відзначення роковин пам'яти „Героїв Базару", в склад якого входили організації Церкви Св. Тройці та молодеча Організація ОДУМ-у, — влаштовано в Парафіяльній Залі Святочну Академію. Академію розпочато відіграванням на піяно п. Базала Американського Гимну. Відкриття Академії зробив учасник Визвольних Змагань сотник Армії УНР, Є. Хроневич. Він же закликав присутніх вшанувати пам'ять поляглих „Героїв Базару" однохвилинною мовчанкою. Тут же сотник Хроневич представив присутнім доповідача, що був запрошеним з Ню Йорку, — учасника 2-го Зимового Походу п. полковника М. Рибачука.

Полк. Рибачук в своїй доповіді дав докладну аналізу події, яка сталася під містечком Базар на Житомирщині в днях 17—21-го листопада 1921 року. Схарактеризувавши стан, який заіснував був в той час, доповідач поставив питання: „Чи потрібен був Базар?" і тут же відповів: Так, Базар, був потрібний! Бо на цій, хоч і трагічній події, на цій безмежній любові, якою були пронято вояки і старшини до свого народу і Рідного краю, — учиться і виховується наша доростаюча молодь, наше покоління. Подія під Базаром, була доказом того, як треба любити, боронити, а коли треба, то і вмерти, за добро Своєї Нації.

Доповідач закликав нашу молодь, наші молодечі організації, — в своїх діях орієнтуватися на події під Базаром, які є дороговказом для нас всіх.

В мистецькій частині був виступ соліста, члена Парафії Церкви Святої Тройці — п. Ю. Ковінька. П. Ковінько проспівав три пісні: „Ой, вербо, вербо", — муз. Людкевича, „Геть, вороги, з України", муз. Гнаткевича та „Україно моя, Україно", теж муз. Гнаткевича. Він виконав свій спів бездоганно, за що присутні нагородили його силою оплесків. Парафіяльний хор церкви Святої Тройці під досконалим керів. дир. п. В. Пташинського, хоч кількістю і невеликий, проте досить гарно проспівав дві пісні: „Коли ви вмирали" — муз. Гайворонського та „Вперед", муз. Верикївського.

При кінці програми показано Інсценізацію „На Їхній могилі" — присвячену пам'яті Героям Базару. Інсценізація зображала вільну околицю з могилою мучеників та березовим хрестом з написом 359. Тіні мучеників зверталися до старших та молоді, що треба робити, щоб завершити діло виборення своєї держави. Особливо зворушуючим моментом Інсценізації був момент, коли тінь мученика Базару в крові і ранах, вставши із могили давала наказ воякові УПА: „Ідіть тим шляхом, що ішли ми, ніхуди більше не звертайте! І на знак вірности своєї передаю йому свій прапор бойовий із словами: „Тримайте високо його і міцно". Вояк УПА, перебираючи прапор від мученика Базару, відповів: „Із наших рук його ніхто не відбере!".

По цьому на роздоріжжі з терновим вінком на голові та з золотистим тризубом в руці з'явилася постать знедоленної України. На неї лився яскравий жмут світла, а із-за сцени чути було голос: „Нині Україна розіп'ята. Стоїть вона на роздоріжжі з терновим вінком на голові. Але вона встане, як устав Христос. Її сльози, її муки, її страждання і боротьба не пройдуть намарно... Дух Базару літає над могилами замучених від голоду і розстріляних за правду. Літає скрізь і всюди".

Академію закінчено тим, що дві дівчинки в укр. строях з тризубом в руках пройшли серединою залі до сцени. Два вояки, взявши прапори, стали позаду них, схрещуючи прапори. На цьому тлі відспівано український гимн. В Інсценізації брали участь: М. Стройник, Г. Журавель, А. Іванець, К. Степовий, Л. Стройник і Д. Стросюк.

Заля була майже заповнена. Оформлення — прикрашення сцени було в руках К. С. Від комітету по влаштуванні Академії подякував п. полк. М. Рибачукові, сотникові Є. Хроневичу, солістові п. Ю. Ковінько, Хорові Укр. Прав. Церкви Святої Тройці і його диригентові п. Пташинському і всім учасникам інсценізації п. К. Степовий.

К. С.

26 листопадна 1957 року
Нюарк, Н. Дж.

Бостон, Масс

Потрійний Ювілей.

Заходами осередку СУМА ім. В. Біласа в Бостоні та при співпраці свідомих громадян відсвятковано 8-го грудня ц. р. в залі при 212 Стюарт вул. в Бостоні, потрійний ювілей: 300-ліття смерти гетьмана Богдана Хмельницького, 40-ліття відновлення Українських Збройних Сил та 15-ліття постання УПА.

Ювілейне свято почато співом амер. гимну, який виконав церковний мішаний хор з Джемейка Плейн, Масс. під проводом п. Олени Гейр. Першу частину свята відкрив д-р Іван Олексишин. Опісля, присвячену трьом ювілеям доповідь, виголосив п. Орест Щюдлюк. В другій частині свята виступив хор з Джемейка Плейн, виконавши 3 пісні: „Геть вороги з України", „Ми йдем вперід" та „Що то за прапор лопотить". Пісні були переплітані деклямаціями, що їх деклямували учениця Романа Франківська „Українському воякові" М. Вереса та учениця Ольга Хромяк „Епілог" М. Болеслава.

Закриваючи свято п. І. Кецмур подякував всім присутнім та виконавцям програми. Зосібна подякував диригентці хору п. Олені Гейр за її труд в підготові виступу хору. Закінчено свято відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Треба згадати, що імпреза була добре зорганізована, за що належиться подяка Управі осередку СУМА. Але сумно було, що на святі з'явилась нечисленна кількість громадянства. І. К.

Концерт Мінського.

24-го листопада відбувся в німецькій церковній залі при 133 Шовмат Евню концерт оперового співака - баритона Мих. Мінського. Прибуток з концерту пожертвував п. Мінський на фонд світової подорожі Капелі Бандуристів.

Перед концертом голова Відділу УККА п. В. Тутка підкреслив значення такої подорожі, головно тоді, коли поневолена Батьківщина присуджена мовчати і не може перед вільним світом зарепрезентувати себе своєю вільною піснею. А пісня, це вияв душі, це образ нашого світосприймання, це реаґування на події, що нас безпосередньо заторкують.

На програму концерту склалися пісні різного жанру — всі укладу українських композиторів. Співак Мінський виявив себе мистцем в інтерпретації вибраного ним пісенного репертуару і збирав заслужені оплески від любителів нашої чудової пісні.

Акомпаніював п. Дмитро Кенеді, і треба признати, що піяніст добре справився з супроводом, якого тони зовсім зливалися зі словами пісні, а в сумі слухачі відбирали мистецький образ, що був вірною відбиткою задумів автора і композитора.

В перерві тконцерту п. Мінський пригадав, що ціллю його концертового турне по наших скупченнях, тут, і в Канаді, є придбати фондів на світову подорож капелі. Сьогодні українська справа вимагає всестороннього насвітлення серед провідників вільного світу. Наша пісня при звуках бандури може допомогти багато справі визволення України, і про це наш загал не сміє забувати. Навпаки зайняти громадську поставу і щедрими пожертвами чи позикою допомогти здійснити задум капелі.

На заклик голови Відділу УККА п. Тутки та співака Мінського переведено на залі збірку на підписні листи, що дала $ 75.00.

За вступні квитки на концерт ввійшло до каси $143.00.

Збіркові гроші та суму, що отримано за продані квитки на концерт, переслано на фонд Капелі Бандуристів до Дітройт, Миш.

М. К.

Пасейк, Н. Дж.

Новий Відділ СУА.

В Пасейку, Н. Дж. 1-го грудня ц. р. настала переломова хвиля серед українського жіноцтва, бо цього ж дня засновано тут за піготовчою роботою п-ні Орисі Свистун 70 Відділ Союзу Українок Америки. На основуючих зборах, якими проводила п-ні Марія Химинець, а секретарювала п-ні Ірина Медвідь, приявною була представниця Централі СУА — її організаційна референтка, п-ні Марія Біляк. Після її змістовної доповіді на організаційні теми обрано Управу Відділу: пп. Орися Свистун — голова, Марія Стефанів — містоголова, Олександра Порохняк — секретарка, Ірина Цапар — скарбничка, Дарія Калатало — культ.-освіт. референтка, Марія Стефанів — пресова реф., Дана Овен — організаційна реф., Стефанія Покора — господ. реф. і Ядвига Дяченко — реф. суспільної опіки. Контрольна Комісія: пп. Марія Химинець, Ірина Медвідь і пані Яворська.

Після вибору Управи з радісним словом виступила одна із союзанок, заявляючи, що дивні пута інертности, які роками лежали на ґрунті пасейського жіноцтва, цим чином розірвано і включено його в ряди нашого жіночого активу під прапорами СУА.

Вичерпавши ділову програму, збори визначили через тиждень дату найближчих сходин, щоб якнайскорше започаткувати діяльність Відділу.

Нововибрана голова Орися Свистун подякувала присутнім за активну участь в нарадах. Відспіванням національного гимну закінчено збори.

М. Стефанів.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

З діяльности НТШ у ЗДА

30-го листопада 1957 р. відбулося засідання Управи НТШ в ЗДА. На засіданні стверджено, що тепер находяться такі книжки і публікації в друку: В. Січинського „Історія українського мистецтва" т. II, П. Грицака „Галицько - Волинська Держава", „Західня Україна під совєтською окупацією 1939—41" під ред. М. Рудницької, Записки НТШ т. 166 і Просідінґс Мат. - Прир. - Лік. Секції, т. 3-й. Опрацьовується англомовний Збірник про Львів.

На тому ж засіданні прийнято до відома звіт про перші сходини представників Слов'янських Наукових Товариств в ЗДА, заініційовані Науковим Товариством ім. Шевченка. Ті сходини заявилися за створенням Асоціяції Слов'янських Наукових Товариств в ЗДА з тим, що на наступному Засіданні 21 грудня 1957 р. буде схвалений статут Асоціяції та вибрана її Управа.

Управа НТШ прийняла теж до відома дальше ведення університетських курсів НТШ з ділянки українознавства, які НТШ веде вже 4-тий рік.

Управа розглядала з черги проблеми української науки та ствердила відносно її наявности та розвитку, що 55 членів НТШ працює тепер в американських Високих Школах як викладачі а кілька десятків фахівців працює в Наукових Дослідчих Інститутах та гідно репрезентує науку на терені ЗДА.

При цьому слід підкреслити, що наукову діяльність НТШ репрезентують наукові праці його членів, оголошувані в українській, англійській і ін. мовах. У пляні наукової праці слід підкреслити також вагу тих наукових видань, зокрема англомовних.

Важливим і корисним є видання Енциклопедії Українознавства, але воно не може послаблювати оголошування друком праць, про які мова вище. Управа НТШ вважає, що раз розроблена пляновість у видавничій діяльности мусить бути дотримувана.

Управа НТШ в ЗДА

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ В. ЦІСИКА

Дня 1-го грудня 1957 р. відбувся в Ню Йорку (заля Джуньйор Гай Скул) концерт скрипаля Володимира Цісика. У програмі цього концерту п. В. Цісик виступив із композиціями I. Форе, П. Чайковського, В. Грудина, М. Ровеля, М. Фоменка та К. Сен-Санса.

Імпреза відбулася з ініціятиви Українського Музичного Інституту в Ню Йорку, який плянує в найближчому сезоні влаштувати п'ять абонаментових концертів камерної музики. Треба вважати відрадним явищем появу друкованих інформацій про виконуваних композиторів та їхні твори.

В. Цісик, професор УМІ, крім своєї широкої педагогічної діяльности, продовжує систематично працювати над своїм інструментом. У висліді цього наш скрипаль влаштовує кожного року самостійні концерти завжди з новою програмою.

Кульмінаційною точкою мистецького досягнення на цьогорічному речиталі було виконання скрипкового концерту Д-дур Чайковського, який належить до найкращих у світовій скрипковій літературі. Цей монументальний твір відзначається використанням майже всіх технічних та виразових засобів інструменту та дуже складними пасажами віртуозного характеру. На окреме признання заслуговують виконання творів сучасних українських композиторів - нюйоркчан, а саме перше виконання Станци В. Грудина та сюїти М. Фоменка. Перший твір відзначається гарним мелодійним рисунком з ельоквентно вивінуваним фортепіяновим супроводом вигладженої фактури та витонченістю викладу; стилістично цей твір нав'язує до молодшої школи французьких композиторів. Чотиричастинна сюїта М. Фоменка „З далекого світу чудес", програмового характеру, виявляє багату творчу інвенцію та свіжий гармонічний кольорит; твір пронизаний українськими молодійними елементами (Колискова), був тепло сприйнятий публікою.

В. Цісик показав дальші удосконалення в ділянці технічної віртуозности. Його тон відзначався більшою сонорністю та виразовістю емоційного насичення. Мистець своєю якостевою продукцією висувається на провідне місце між нашими скрипалями.

Фортепіянову партію виконав піяніст Р. Савицький, що разом з своїм партнером творив зіграний ансамбль. З притаманною йому легкістю він виконав дуже складну (з боку піянізму) партію в сонаті Форе.

На домагання публіки скрипаль виконав м. ін. й зворушливу „Колискову" В. Барвінського.

Ігор Соневицький.

Помер кол. посол Михайло Понич

Едмонтон, Канада. — 3-го грудня, в едмонтонській лічниці помер по довгій недузі колишній соціял - кредитовий поссол Михайло Понич, проживши 52 роки. В травні ц. р. він захворів і виїхав до клініки братів Мейо в Рачестер, де піддався тяжкій операції. Пізніше він вернувся до Веґревил.

Михайло Понич уродився в Пакані, Алб., середню школу скінчив у Веґревил, учительську в Едмонтоні, після чого вчителював шість років. Потім записався на правничий факультет в Албертійському університеті. Скінчивши правничі студії в 1938 р., він виконував адвокатську практику спершу в Едмонтоні, а згодом відкрив свою власну адвокатську канцелярію в Ту Гилс. В 1944 р. він вийшов послом з соціял - кредитової партії в веґревильській провінційній окрузі і заступав її до 1955 р. В 1951 р. його вибрали „гвипом" (парляментським організатором партії) в леґіслятурі.

Покійний був одружений, залишив жінку і сина.

Петро Пуцило, екзекутивний директор „Тризуба".

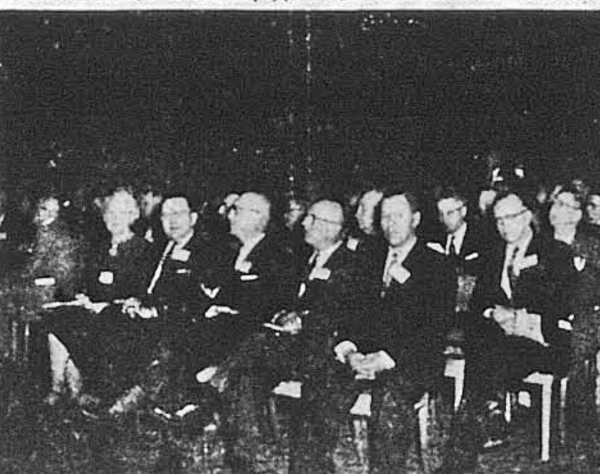
З ФІНАНСОВИХ СПРАВ

З кінцем листопада відбулася в Шикаґо конвенція Ліґи Щадничо - Позичкових Спілок. На протязі 5 днів визначні економісти, політики, і звичайні діячі фінансового світу розглядали справу розбудови Америки. А що всяка розбудова країни, її ресурсів, економії чи, вкінці її політики залежить від грошей, то була мова найбільше про грошові ощадності, вклади, інвестиції, відсоткову стопу і т. п. Конґресмен Рейнс, голова Конґресової Валютової й Банкової Комісії говорив на тему морґеджів і т. зв. дорогого кредиту. Сенатор Бріджес про фінансову політику теперішнього уряду. Були фахівці з державної бюджетової комісії, декани університетів, економісти, банкіри і т. д.

Були репрезентовані на конвенції 4,432 спілки, члени Ліґи. Між ними були 4 українці, а саме адвокат Іван Тарнавський і Василь Волянський — делеґати Спілки Парма Сейвінґс в Клівленді, і Петро Пуцило та Степан Куропась — делеґати Трайдент Сейвінґс в Шикаґо. Ліґа згаданих спілок існує вже 65 літ і контролює 40% всіх морґеджових інвестицій в Злучених Державах. Її морґеджові інвестиції виносять 10 більйонів долярів річно. Наради проходили в атмосфері великих державних видатків на зброєння. Загроза російських спутників довела до того, що в 1958 році не буде обниження податків, а буде більше безробітних. Внаслідок цього, хоч 1958 рік буде повний добробуту, хмари інфляції будуть причиною того, що Америка не зможе нагромадити досить потрібних ощадностей на біжучі витрати і т. зв. „тайт моні полисі" триватиме далі.

Переведено дуже важну резолюцію: З огляду на те, що багато приватних асекураційних компаній обезпечують ощадності до 10,000 долярів і під різними видами підшиваються під емблеми Федеральної Асекурації ощадностей, рішено зробити тому кінець. Органи Ліґи мають подбати, щоб стейтове і федеральне законодавство поклало край такій несовісній практиці. Вільно приватним компаніям і вільній конкуренції робити бизнес і асекурувати ощадності, але вони мають явно і славно виступати як приватні компанії, незалежні від держави, бо так воно є. Такий крок Ліґи є потрібний на те, щоб на випадок краху не підорвати довір'я до ощадности в людей, які думають, що мають, а дійсно вони не мають державної асекурації своїх ощадностей.

З КОНВЕНЦІЇ ЛІҐИ ЩАДНИЧО-ПОЗИЧКОВИХ СПІЛОК

У першому ряді сидять: Петро Пуцило (2-ий зліва), Трайдент — Шикаґо, а дальше: адв. Іван Тарнавський і Василь Волянський, Парма — Клівленд, інж. Стефан Куропась, Трайдент — Шикаґо.

Торговельна Палата ЗДА передбачає зріст економіки наприкінці 1958 року

Вашингтон. — Д-р Емерсон П. Шмідт, який є головним економістом Торговельної Палати ЗДА, заявив, що теперішня економічна знижка буде така велика, як в 1949 і 1954 роках, коли були малі депресії в господарці цієї країни. Але Шмідт передбачає, що при кінці 1958-го року економіка ЗДА почне збільшуватися. Д-р Шмідт промовляв за закритими дверми на зборах, де промовляли ще 14 інших економістів, які не були такі песимісти, як Шмідт, а деякі з них висловлювалися навіть оптимістично. Але загальна думка була така, що економіка цієї країни буде зменшуватися в першій половині 1958 року, а деякі твердили, що вона не буде так збільшуватись, як це було досі. Та всі погоджувалися в тому, що господарка поправиться в другій половині 1958 року. Д-р Шмідт твердив, що економічна знижка в найближчих місяцях буде більша, ніж загально передбачають. Але здорова основа економіки ЗДА після цієї знижки знову спричинить економічну звишку. На думку Шмідта число безробітних може в зимових місяцях збільшитися до 5-ох мільйонів або й більше. В листопаді воно виносило 3,188,000. Д-р Шмідт звернув увагу на те, що зменшуються замовлення в промислах, настає редукція в інвестиціях на будову фабричних будинків і фабричного влаштування.

●В Ірані, в обширі міста Канґавару, в північно - західній частині країни, минулої неділі стався другий землетрус, саме тоді, коли рятункові дружини розшукували жертв першого землетрусу, що стався минулої п'ятниці. Цим разом жертв в людях не було. Зате в Зовнішній Монголії землетрус спричинив смерть коло 1,200 осіб.

● У Фльоренції (Італія) минулої неділі під час футбольного метчу завалилась ґалерія для глядачів. Коло сотні осіб зазнали ушкоджень.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ, КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС

Короткі Вістки

ВІДЗНАЧЕНО 50-ЛІТТЯ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ В КАНАДІ

Вінніпеґ, Ман. — П'ятдесятиліття першої української друкованої книжки в Канаді „Вільний світ", виданої в Вінніпеґу в 1907 р., відзначено заходами Української Вільної Академії Наук — УВАН окремою ювілейною сесією в неділю 17-го листопада. На програму сесії склалися три доповіді: проф. Яр. Рудницького про „Розвиток українського друкованого слова в Канаді", проф. П. Юзика про „Канадійську україніку в англійській мові" та інж. Топольницького „До теперішньої української канадійської дійсности". Сесією проводив д-р М. Мандрика. Привіт від Білоруського Наукового Інституту в Ню Йорку склав п. І. Сільванович.

З нагоди сесії відбулася ретроспективна вистава українських друків у Канаді. Крім першої книжечки з 1907 року виставлено видання з-перед першої світової війни, а теж і пізніші включно з найновішими публікаціями з 1957 р. Коло 500 назв українських книжок, брошур і періодиків знаходилося на виставі.

ГЕН. МАРКАС ПЕРЕЗ ХІМЕНЕЗ ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА ВЕНЕСУЕЛІ

Каракас, Венесуеля. — Міністер внутрішніх справ Лявреано Валленілля Лянц повідомляє, що генерала Маркоса Переза Хіменеза великою більшістю голосів перевибрано на президента Венесуелі, і він урядуватиме ще одну каденцію, яка триватиме 5 років. Виборці віддавали картки, скреслюючи одно з видрукуваних на них двох слів, „так" і „ні". З усіх 2.700,000 карток 2,200,000 було з словом „так", а 500,000 з словом „ні".

● Паризька поліція, скріплена стягненими з провінції контингентами, має цього тижня величезний клопіт: вона відповідає не тільки за персональну безпеку през. Айзенгавера та кількадесятьох міністрів з 15-х країн НАТО, але й повинна дбати, щоб не відбулося вуличних демонстрацій, заповіджених комуністами й „пужадистами". Палац, де Шайо, де відбувається конференція НАТО, оточений сильним кордоном поліції, яка контролює також центр міста.

● У Марокко вийшов закон, який хоч не касує поліґамії, але забезпечує можливість подружої умови, за якою чоловік зобов'язується не брати собі другої жінки. За мусульманським звичаєм, чоловік може мати дві дружини, як має їх також король Мохаммед V. Водночас признано право заміжній жінці оскаржувати чоловіка, якщо він, взявши собі дві дружини, всупереч заповіді Мохаммед не ставиться до них цілком однаково й справедливо. У практиці цей закон уб'є двоженство.

● Три лікарі з Кореї прибули до ЗДА, щоб студіювати вакцини проти різних недуг та познайомитися з американським фармацевтичним промислом. Їхні студії фінансують Об'єднані Нації з фонду для відбудови Кореї.

● До Вашинґтону прибув 41-річний президент Бірми Він Маунґ, де він буде лікуватися в шпиталі „Волтера Ріда". През. Маунґ упав із коня і ушкодив собі череп, внаслідок чого погіршився його зір.

BUY U. S. SAVING BONDS

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні місячні збори членів Б-ва св. Юрія, 239 Відд., відбудуться в суботу, 21-го грудня (в третю суботу місяця), в домі Укр. Амер. Горожан — при 847 N. Franklin St., від год. 5-ої до 7-ої веч. Просимо всіх членів, з уваги на річне замкнення рахунків, вирівняти належні вкладки до УНС. — Д-р В. Ґалан, предс.; М. Ковальчук, секр.

ВЕСТ ІСТОН, Па. — Відд. 438, ім. Є. Коновальця, повідомляє членів, що Річні збори відбудуться в неділю, 22-го грудня, о год. 2-ій по пол. Проситься членів, хоч раз на рік прибути на збори. — І. Савчук, пред.; С. Терлецький юньйор, кас.; С. Терлецький, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 251, матиме Річні збори в неділю, 22-го грудня 1957 р., зараз по співаній Службі Божій, в церковній залі — 2280 W. 7th St. Просимо всіх членів прибути, маємо важливі справи до полагодження і буде вибір Управи на 1958 рік. — В. Козир, предс.; Д. Шмаґала, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, відбудуться в суботу, 21-го грудня 1957 р., о год. 7:30 веч. у Вінярського. Просимо вирівняти свої вкладки. — І. Бурний, секр.

Посмертна Згадка

РОЗАЛІЯ МАЛІНЧАК, довголітня членкиня, Відд. 338 УН-Союзу в Монессен, Па., померла, дня 4-го грудня 1957 року, по довгій і тяжкій недузі. Покійна нар. 1890 р. в с. Луків, пов. Ліско, Зах. Україна. Полишила в смутку чоловіка Михайла, 4-ох синів, 4 доньки і 21 внуків. Похорон відбувся 7-го грудня 1957 р., з пох. заведення до церкви св. о. Николая, в Монессен, Па. — В. Й П!
А. Янковський, секр.

ГРИГОРІЙ ЧАПЛІЙ, член Відд. 207, в Дірфілді, Масс., помер, по тяжкій недузі, 13-го листопада 1957 р. Прожив 66 років. Покійний нар. в селі Накваша, пов. Броди, Зах. Україна. Був основником Відділу, а далі його предсідником і касиром впродовж кількох років. Похорон відбувся 15-го листопада, при участі Родини і Членів Відділу. Полишив у смутку дружину Анну, синів Грицька, Павла і Івана, доньки Єву і Юзю та двох внуків. Похорони відбулися із грекокат. церкви Сошествія Святого Духа, на цвинтар Сош. Св. Духа. — В. Й. П!
М. Рева, секр.

ТАРЗАН, ч. 3984. Треба допомоги!

AFTER FEASTING OFF THE DEER, TARZAN SUDDENLY SPRANG TO HIS FEET, ALERTED

THE SCENT OF MAN WAS NOW WAFTED TO HIS DELICATE NOSTRILS. CURIOUS, HE FOLLOWED—

AND SOON CAME UPON A GRUESOME SCENE. TWO WHITE MEN WERE BEING ATTACKED BY SNARLING HYENAS!

Поласувавши оленятиною, Тарзан, раптом заалярмований, схопився на ноги.

Запах людини дійшов з подувом вітру до його ніздрів. Зацікавлений він пішов за ним . . .

І незабаром побачив жахли ву сцену. Гієни з гарчанням атакували двох білих людей!